

NEMZETKÖZI MENEKÜLTJOG

Nagy Boldizsár előadása az ELTE
Állam- és Jogtudományi Karán, a
jogász hallgatóknak
2016

Tartalom

- ❑ Képek, video
- ❑ Fogalmak I.
- ❑ A nagyságrendekről
- ❑ A történetről
- ❑ Fogalmak, menekültdefiníciók II.
- ❑ Alapelvek, tartós megoldások
- ❑ A Genfi egyezmény elemzése
  - A definíció
    - Jól megalapozott félelem
    - Üldözés
    - Az üldözés okai
  - Az Egyezményben a menekülteknek biztosított jogok
  - Kizárás, megszűnés
- ❑ Merre tart Európa, s benne Magyarország?

KÉPEK

© AFP/Getty Images

**Zaatari tábor, Jordánia, 2013, szír menekültek,
2013 szeptemberében több mint 120 ezer**

Rwandaiak, 1994

Koszovóiak, Blace, Macedónia, 1999

Darfuriak, 2004

**Sebastião Salgado fényképe:
Etiópia, Koremp tábor 1984,**

A CNN jelenti, 2015. augusztus 28

Fleeing war to be left dead in truck

Austria says 71 bodies likely those of Syrians who suffocated

[Tide of death: Migrants' bodies wash in](#) | [One migrant's journey](#) | ['Better bombed in my homeland than die here'](#)

War in peace
Aris Messinis képei
2015 késő októbere <http://neoskosmos.com/news/en/aris-messinis-afp-photographer-blog-refugee-crisis-lesvos>

Szíria, Homsz városa, 2016

<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/drone-footage-reveals-devastation-of-homs-in-syria-as-europes-stance-towards-refugees-hardens-a6849311.html>

FOGALMAK I.

A külföldiek kategóriái (+ belső menekültek)

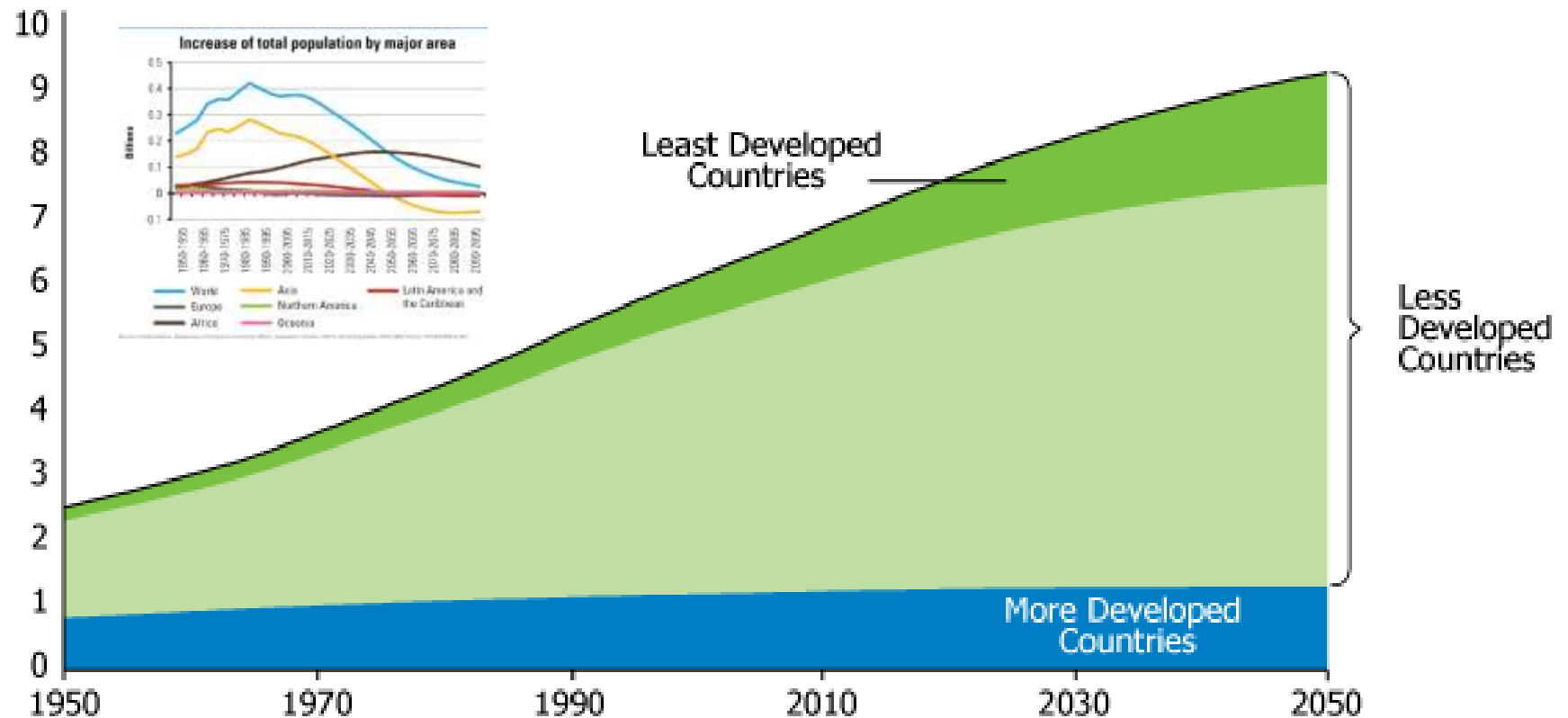
Migráció			
Nemzetközi			Országon belüli
Reguláris	Irreguláris		
A jogszabályoknak megfelelő, egy évnél hosszabb távollét/jelenlét	Illegális vándorlás	Kényszervándorlás	
Munkavállaló, családegyesítő, diák, nyugdíjas, etc. (Regular migrant)	Illegális (dokumentumok nélküli) külföldi (Undocumented foreigner)	Menekült (Refugee)	Belső menekült (otthonából elűzött) (Internally displaced person, IDP)

STATISZTIKA, NAGYSÁGRENDEK

A népesség megoszlása a fejlődő és a fejlett világ között

Nearly All Future Population Growth Will Be in the World's Less Developed Countries.

Population (billions)

Source: United Nations Population Division, *World Population Prospects: The 2010 Revision*, medium variant (2011).

A migráció nyomás forrása

POPULATION CLOCK, 2015

		WORLD	MORE DEVELOPED COUNTRIES	LESS DEVELOPED COUNTRIES
Population		7,336,435,000	1,254,199,000	6,082,235,000
Births per	Year	145,973,000	13,760,000	132,213,000
	Day	399,926	37,700	362,226
	Minute	278	26	252
Deaths per	Year	57,052,000	12,283,000	44,769,000
	Day	156,306	33,652	122,654
	Minute	109	23	85
Natural increase per	Year	88,921,000	1,477,000	87,444,000
	Day	243,620	4,047	239,573
	Minute	169	3	166
Infant deaths per	Year	5,351,000	73,000	5,278,000
	Day	14,660	201	14,459
	Minute	10	0.1	10

Forrás: Population Reference Bureau,
(20151011)

Népességszám-csökkenés – kellenek a migránsok?!

TABLE S.5. COUNTRIES WHOSE POPULATION IS PROJECTED TO DECREASE BETWEEN 2015 AND 2050
(MEDIUM VARIANT)

Rank	Country or area	Population (thousands)		Difference	
		2015	2050	Absolute	Percentage
1.	Bulgaria	7 150	5 154	-1 996	-27.9
2.	Romania	19 511	15 207	-4 305	-22.1
3.	Ukraine	44 824	35 117	-9 707	-21.7
4.	Republic of Moldova	4 069	3 243	- 826	-20.3
5.	Bosnia and Herzegovina	3 810	3 069	- 742	-19.5
6.	Latvia	1 971	1 593	- 377	-19.1
7.	Lithuania	2 878	2 375	- 503	-17.5
8.	Serbia	8 851	7 331	-1 520	-17.2
9.	Croatia	4 240	3 554	- 686	-16.2
10.	Hungary	9 855	8 318	-1 537	-15.6
11.	Japan	126 574	107 411	-19 162	-15.1
12.	Belarus	9 496	8 125	-1 371	-14.4
13.	Poland	38 612	33 136	-5 475	-14.2
14.	Estonia	1 313	1 129	- 184	-14.0
15.	Georgia	4 000	3 483	- 517	-12.9
16.	Greece	10 955	9 705	-1 249	-11.4
17.	Other non-specified areas	23 381	20 778	-2 603	-11.1
18.	Portugal	10 350	9 216	-1 134	-11.0
19.	Russian Federation	143 457	128 599	-14 858	-10.4
20.	Slovakia	5 426	4 892	- 534	-9.8
21.	Martinique	396	358	- 38	-9.7
22.	Armenia	3 018	2 729	- 289	-9.6

**3. A MENEKÜLTÜGY SZÁMOKBAN A
UNHCR 2016 JÚNIUSI
„GLOBAL TRENDS FORCED
DISPLACEMENT 2015”
ÉS MÁŠ KIADVÁNYOK
ALAPJÁN**

Etiópia – Magyarország 470 : 1 a megadott védelem tekintetében

Etiópia 2014-ben **235,800** személyt ismert el **menekültként**, mintegy **470-szer** annyit, mint **Magyarország**. Legtöbbben Dél-Szudánból mentek (188,500), majd Eritrea (40,000) és Szomália (6,300) következett a sorban.

Szíria! (2016 október)

Total Persons of Concern

4,798,574

Last Updated 23 Oct 2016

Source - UNHCR, Government of Turkey

Registered Syrian Refugees

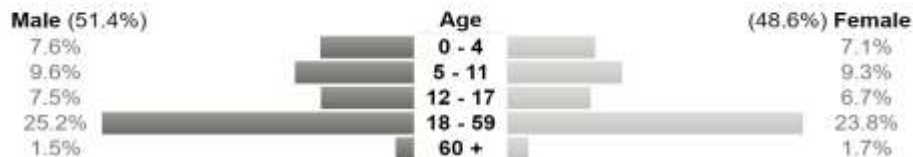
4,798,574

Last Updated 23 Oct 2016

Source - UNHCR, Government of Turkey

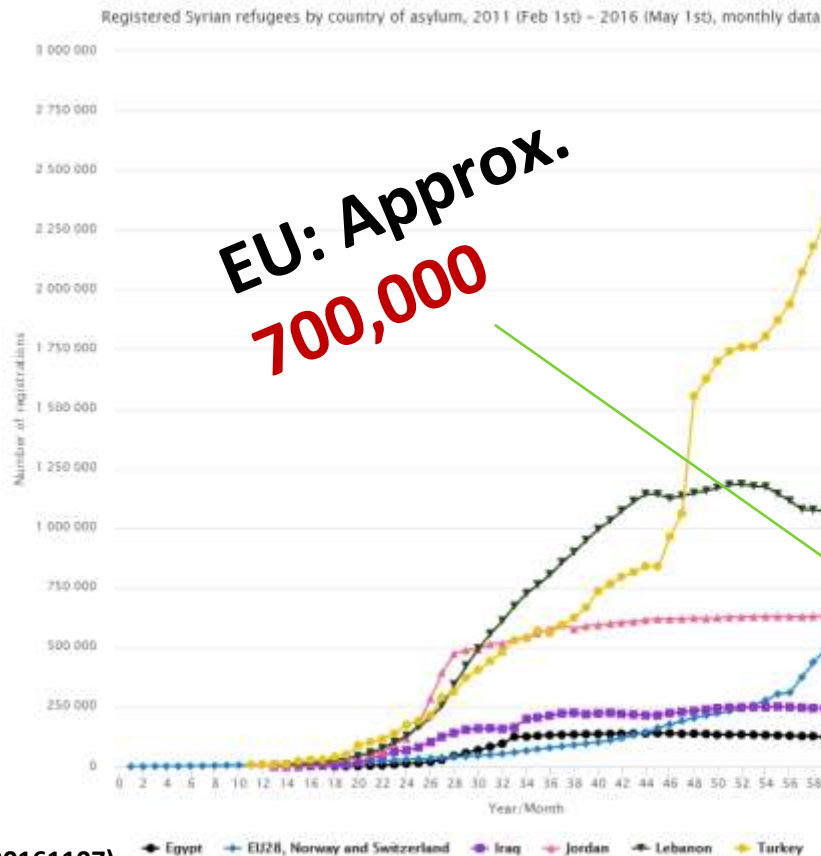
This figure includes 2.1 million Syrians registered by UNHCR in Egypt, Iraq, Jordan and Lebanon, 2.7 million Syrians registered by the Government of Turkey, as well as more than 29,000 Syrian refugees registered in North Africa. Regional demographic breakdown below is based on available data from Egypt, Iraq, Jordan and Lebanon

Demography

Sources: <http://www.migrationpolicycentre.eu/migrant-crisis/focus-on-syrians/> (20161107)

<http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php> (20161107) author's assemblage

Egyiptom: 117,350

Irak: 225,455

Jordánia: 655,365

Libanon: 1,017,433

Törökország: 2,753,696

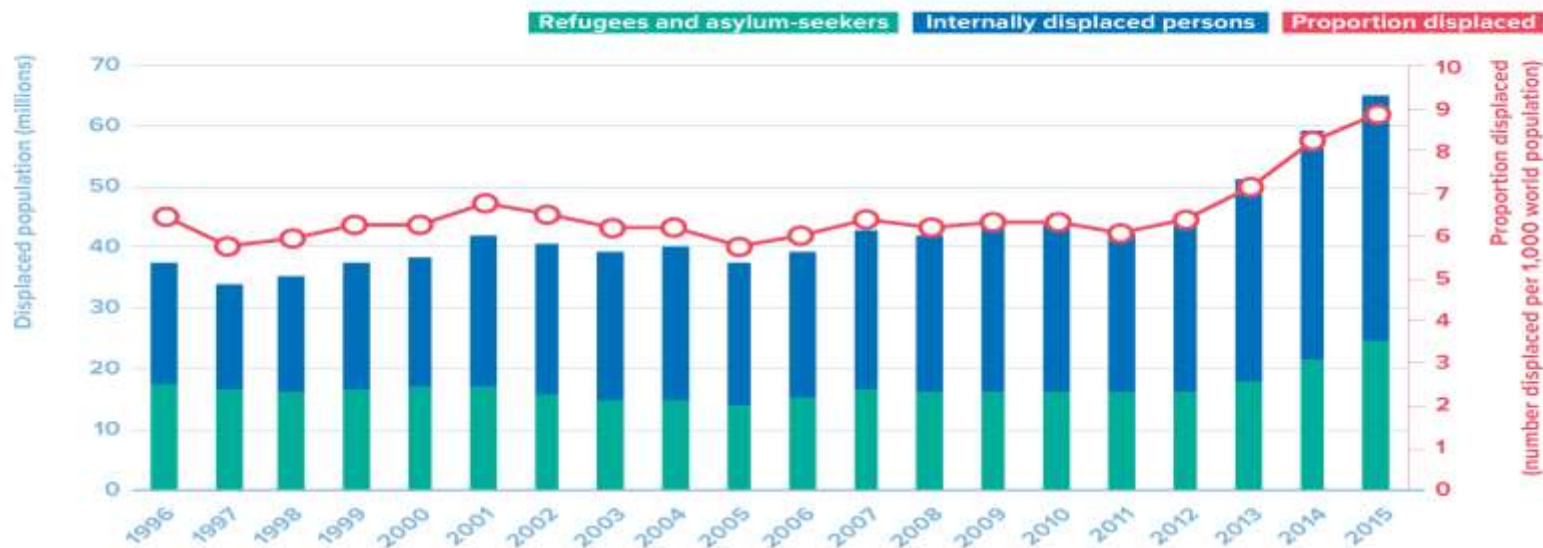
Fő adatok, 2015, folyamatok (flow data)

2015 során

- **12,4 millió** ember kényszerült menekülni **8,6 millió** belső menekült, **1,8 országhatárt** átlépő új menekült. Ezen kívül 2 millió kérelmet beadó (már korábban elindult)!
- Napi átlagban **34.2000** embernek kell menekülnie (2010-ben ez a szám:10 900)

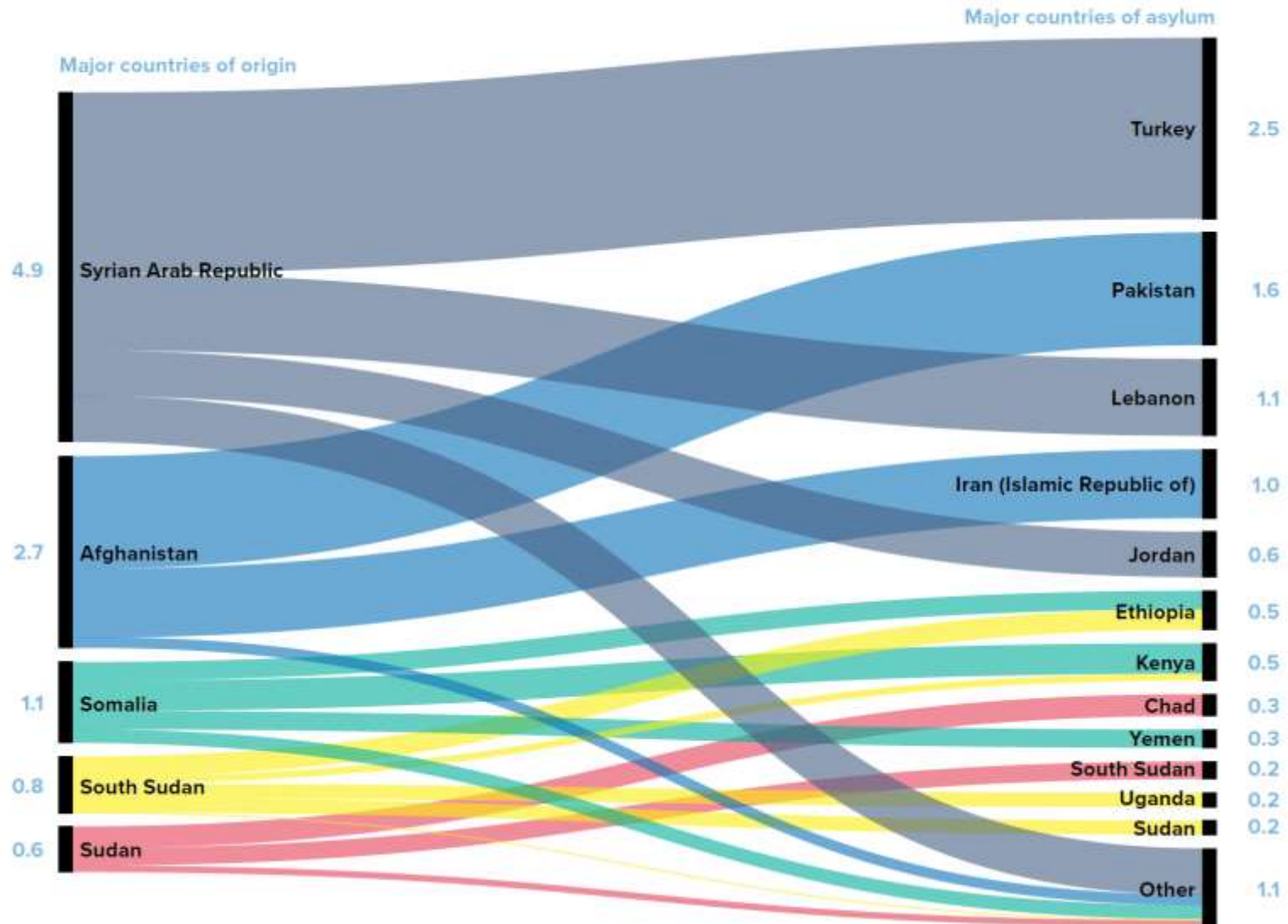
- **2,0 millió egyéni** menekült státusz iránti **kérelmet** nyújtottak be
- **107 100** menekültet **telepítettek át** az első védelmet nyújtó országból másik államba
- **201,400** **tért haza** (1994 óta között v húsz évben mindösszesen 18,4 millió)

Fig.1 Trend of global displacement & proportion displaced | 1996 - 2015 (end-year)

Forrás:
UNHCR
, Global
Trends
Forced
Displacement
2015,
Geneva,
2016, p.
6

A legnagyobb kibocsátó országok és a célországok

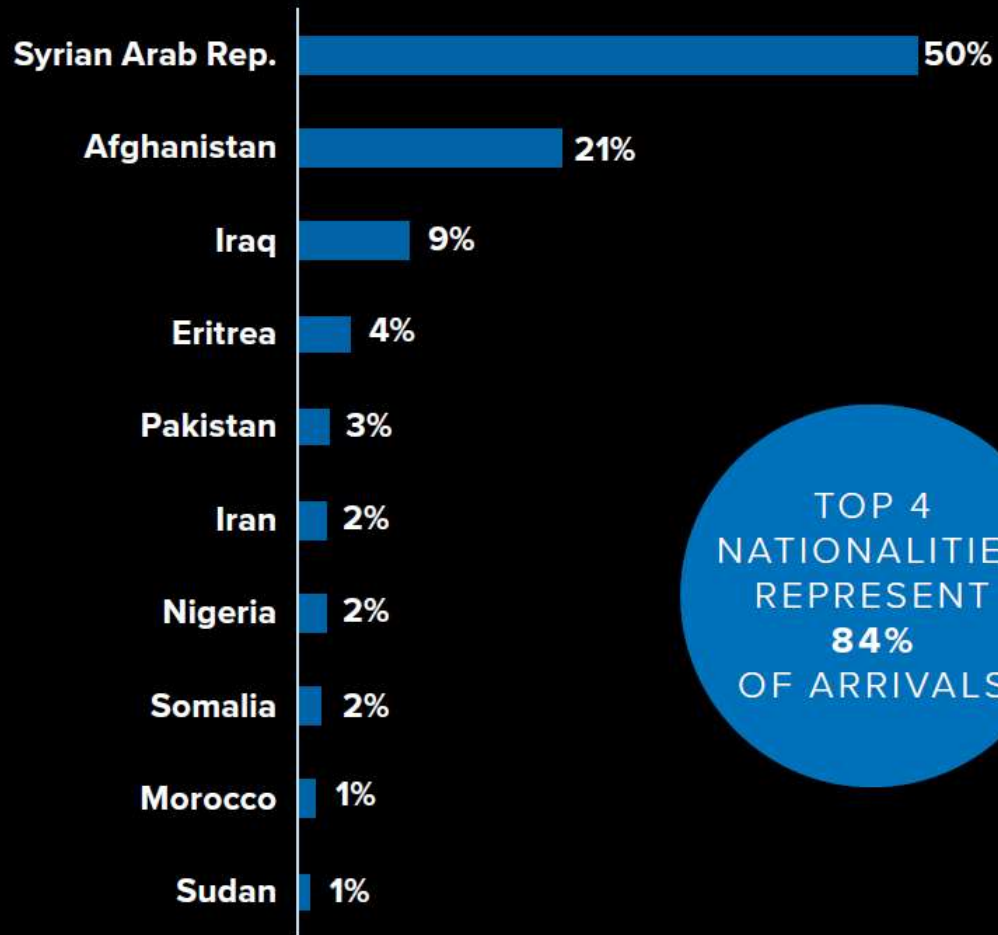

Mediterranean arrivals
in 2015
(Aoorox.
Kb. 1,05
million
persons)

Fig.14 Top 10 nationalities of Mediterranean Arrivals in 2015

based on arrivals since 1 Jan 2015

* Sea arrivals to Greece and Italy. Sea and Land arrivals to Spain

Beadott kérelmek és elismerési arányok (az érdemi döntéseken belül)

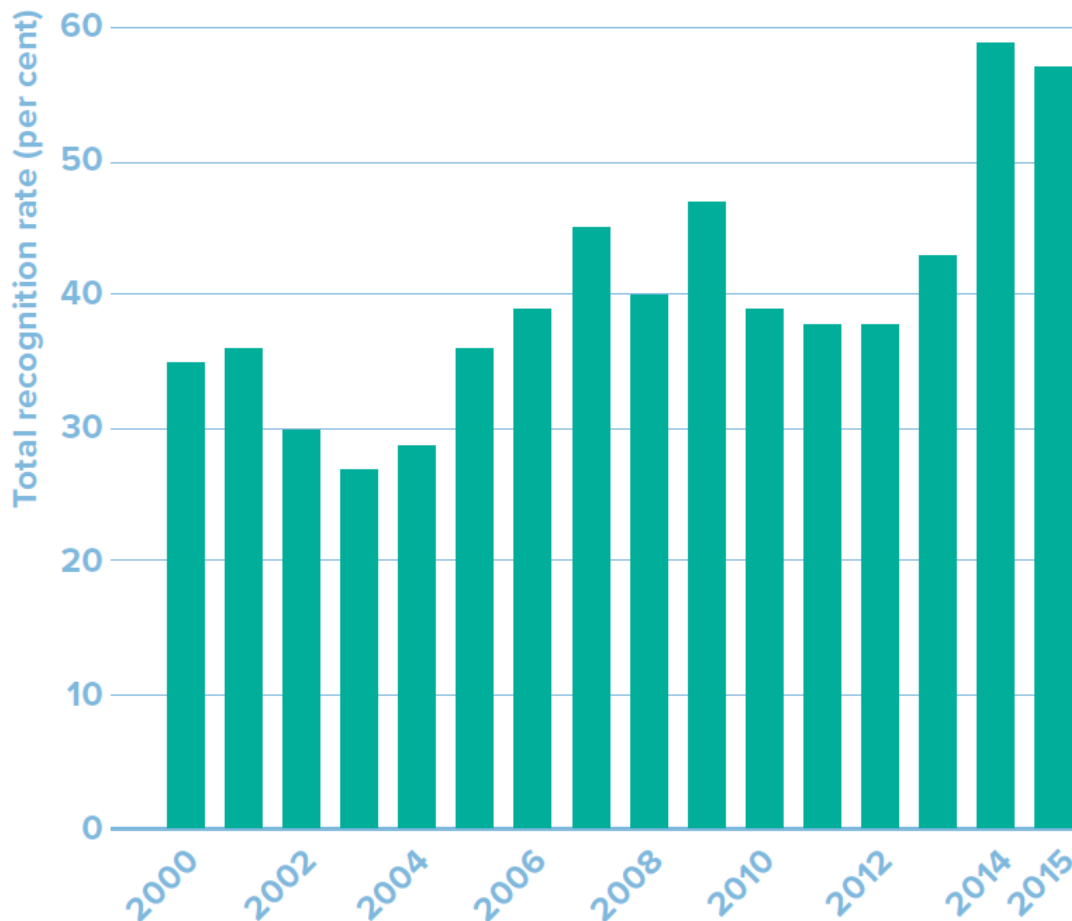
2000 és 2012 között évente 0,6 és 1,0 millió közötti kérelmet adtak be.

Az elismerési arány az érdemi döntéseken belül 27% és 47 % között volt.

2015-ben 1,18 millió egyéni kérelm ügyében döntöttek érdemben.

2014-2015-ben az elismerési arány 50% fölött volt.

Fig.18 Global Total Recognition Rates | 2000-2015

Állomány adatok (stock data)

2015 végén

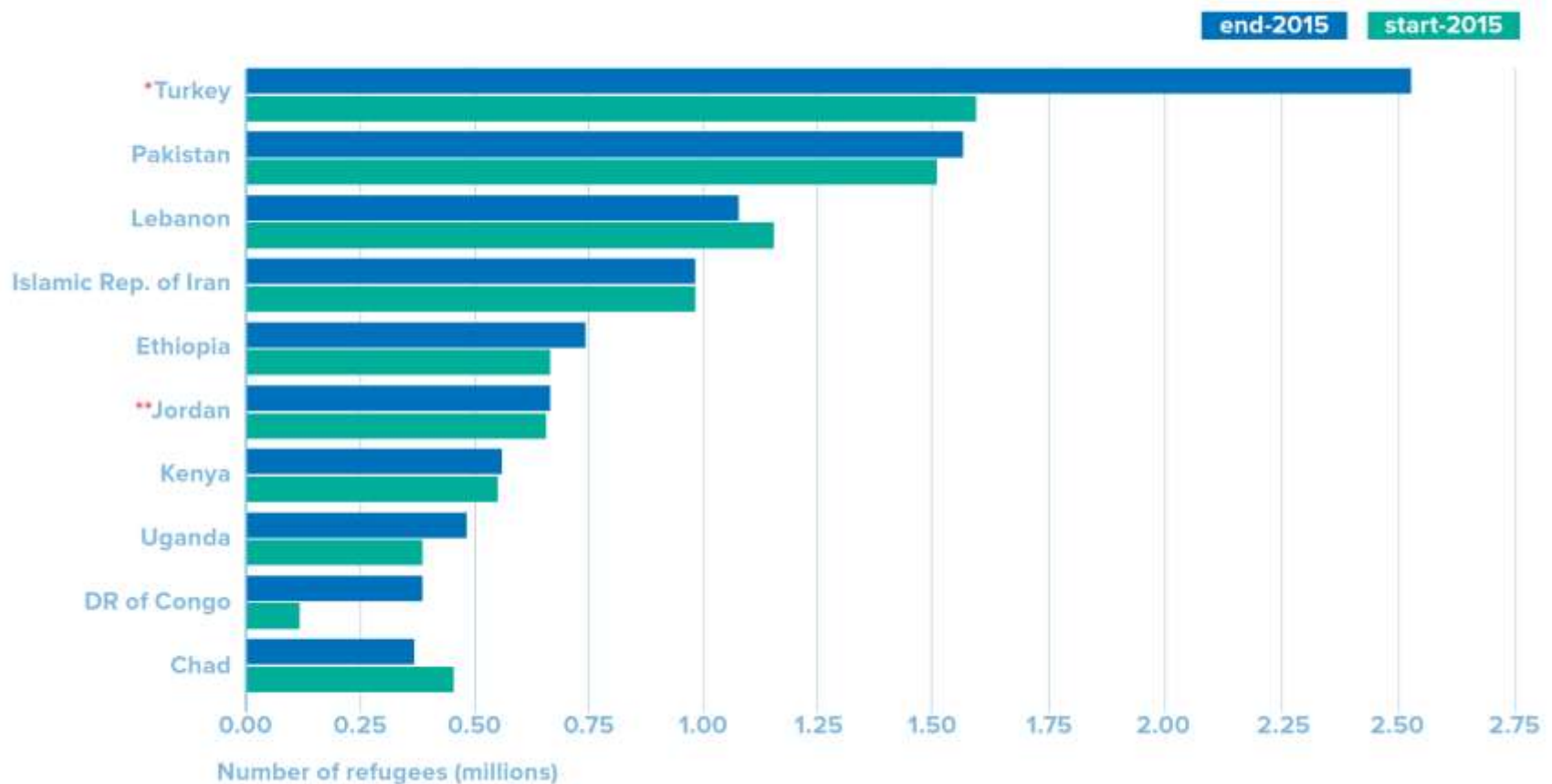
- **65,3 millió kényszervándor** élt a világon
  - 21,3 millió menekült, ebből 5, millió palesztin, 16,1 millió egyéb
    - 40,8 millió belső menekült (országán belül biztonságot kereső)
    - 3,2 millió kérelmező (menekülő)
  - A világ összes menekültjének 50 %-a 1 év alatti gyermek.
  - Szíria (4.9 millió) Afganisztán 2,8 millió) és Szomália (1,1 millió) a három legtöbb menekültet kibocsátó ország, innen érkezett a menekültek fele

Allomány adatok – a menekültek, a menekülők, a belső menekültek és egyéb támogatottak megoszlása földrészek (ENSZ régiók) szerint 2015 december 31

Country/ territory of asylum ¹	REFUGEES					Returned refugees ⁵	IDPs protected/ assisted by UNHCR, incl. people in IDP-like situations ⁶	Returned IDPs ⁷	Persons under UNHCR's statelessness mandate ⁸	Others of concern to UNHCR ⁹	Total population of concern
	Refugees ³	People in refugee-like situations ²	Total refugees and people in refugee- like situations	Of whom assisted by UNHCR	Asylum- seekers (pending cases) ⁴						
UN major regions											
Africa	4,769,513	41,852	4,811,365	4,443,809	1,367,409	130,781	11,197,751	1,226,506	1,021,440	521,910	20,277,162
Asia	8,366,000	328,562	8,694,562	7,750,753	396,662	68,372	17,265,028	1,090,263	1,942,856	246,303	29,704,046
Europe	1,808,289	12,135	1,820,424	44,719	1,083,567	468	1,918,326	545	586,848	77,414	5,487,592
Latin America and the Caribbean	87,294	250,404	337,698	43,493	44,887	1,794	7,113,067	-	136,585	25,113	7,659,144
Northern America	409,090	-	409,090	-	305,810	-	-	-	-	-	714,900
Oceania	43,707	4,581	48,288	18	21,606	-	-	-	-	-	69,894
Total	15,483,893	637,534	16,121,427	12,282,792	3,219,941	201,415	37,494,172	2,317,314	3,687,729	870,740	63,912,738

Állomány adatok – a legnagyobb befogadók % - a világ teljes menekült népességéből

Fig.3 Major refugee-hosting countries | 2014 - 2015 (end-year)

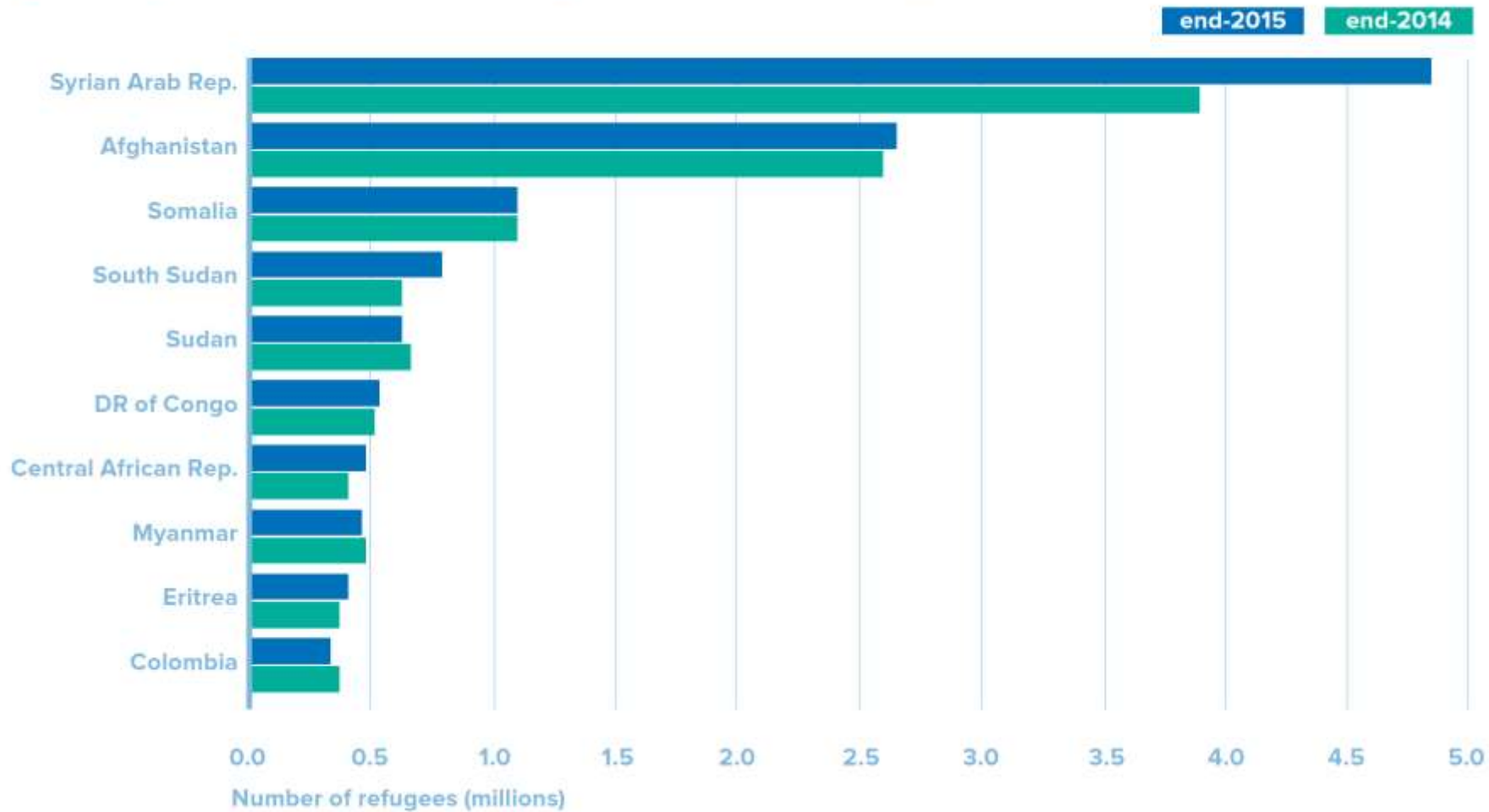

* Refugee figure for Syrians in Turkey is a Government estimate.

** Includes 33,300 Iraqi refugees registered with UNHCR in Jordan. The Government estimates the number of Iraqis at 400,000 individuals at the end of March 2015. This includes refugees and other categories of Iraqis.

Állomány adatok - a fő kibocsátó országok

Fig.4 Major source countries of refugees | 2014 - 2015 (end-year)

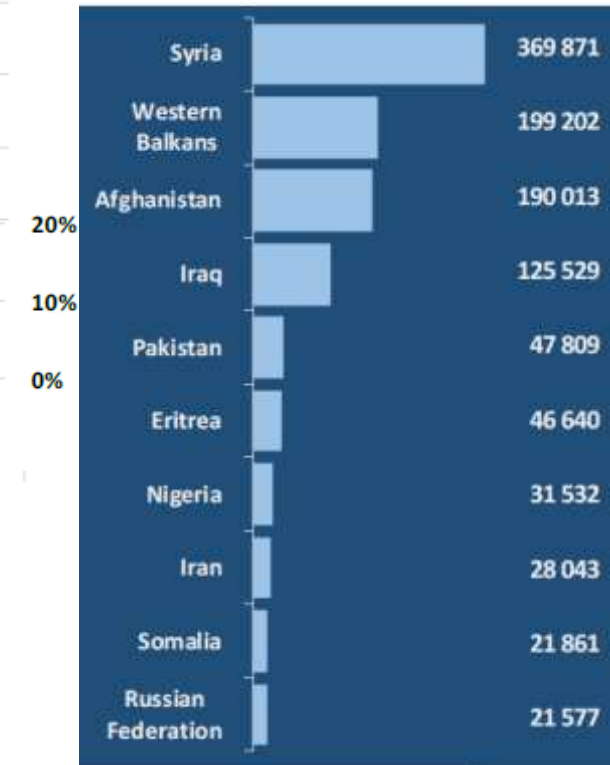
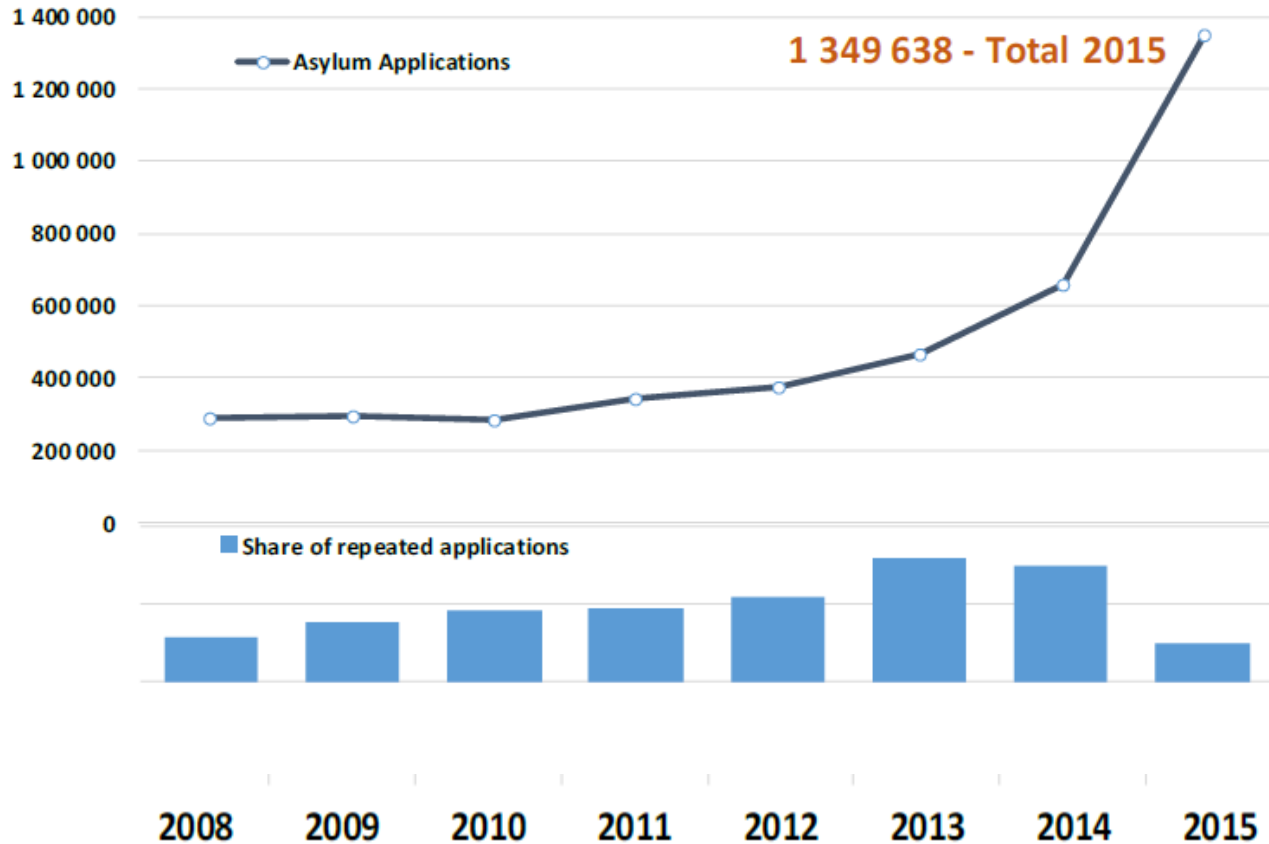
GEO/TIME	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
European Union (28 countries)	225,150	263,835	259,400	309,040	335,290	431,090	626,960	477,100
Belgium	15,165	21,615	26,080	31,910	28,075	21,030	22,710	:
Bulgaria	745	855	1,025	890	1,385	7,145	11,080	:
Czech Republic	1,645	1,235	775	750	740	695	1,145	:
Denmark	2,350	3,720	5,065	3,945	6,045	7,170	14,680	:
Germany (until 1990 former territory of the FRG)	26,845	32,910	48,475	53,235	77,485	126,705	202,645	476,510
Estonia	15	40	35	65	75	95	155	:
Ireland	3,855	2,680	1,935	1,290	955	945	1,450	:
Greece	19,885	15,925	10,275	9,310	9,575	8,225	9,430	:
Spain	4,515	3,005	2,740	3,420	2,565	4,485	5,615	:
France	41,840	47,620	52,725	57,330	61,440	66,265	64,310	:
Croatia	:	:	:	:	:	1,075	450	:
Italy	30,140	17,640	10,000	40,315	17,335	26,620	64,625	:
Cyprus	3,920	3,200	2,875	1,770	1,635	1,255	1,745	:
Latvia	55	60	65	340	205	195	375	:
Lithuania	520	450	495	525	645	400	440	315
Luxembourg	455	480	780	2,150	2,050	1,070	1,150	:
Hungary	3,175	4,665	2,095	1,690	2,155	18,895	42,775	:
Malta	2,605	2,385	175	1,890	2,080	2,245	1,350	:
Netherlands	15,250	16,135	15,100	14,590	13,095	13,060	24,495	:
Austria	12,715	15,780	11,045	14,420	17,415	17,500	28,035	:
Poland	8,515	10,590	6,540	6,885	10,750	15,240	8,020	:
Portugal	160	140	155	275	295	500	440	:
Romania	1,175	960	885	1,720	2,510	1,495	1,545	:
Slovenia	255	190	240	355	295	270	385	275
Slovakia	895	805	540	490	730	440	330	:
Finland	3,670	4,910	3,085	2,915	3,095	3,210	3,620	:
Sweden	24,785	24,175	31,850	29,650	43,855	54,270	81,180	:
United Kingdom	:	31,665	24,335	26,915	28,800	30,585	32,785	:
Iceland	70	35	40	75	115	125	170	:
Liechtenstein	20	280	105	75	70	55	65	:
Norway	14,395	17,125	10,015	8,990	9,675	11,930	11,415	31,110
Switzerland	16,520	15,900	15,425	23,615	28,400	21,305	23,555	:
Total	256,155	297,175	284,985	341,795	373,550	464,505	662,165	508,215

**EU+ IZLAND
LIECHTENSTEIN,
NORVÉGIA ÉS SVÁJC**

**ÉVI KÉRELEMSZÁM,
BELEÉRTVE AZ
ISMÉTELTEKET**

Source Eurostat,
http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=en
 Visited 14 January 2016

EGYÉNI KÉRELMEK, EU+, 2015

Source: EASO Latest asylum trends – 2015 overview

geo	time	2015M11	2015M12	2016M01	2016M02	2016M03	2016M04	2016M05	2016M06	2016M07	2016M08	2016M09	2016M10
EU (28 countries)		158,665	108,770	94,010	106,745	98,575	102,840	97,300	117,710	114,560	132,985 (d)	98,810 (d)	:
Euro area (19 countries)		:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Belgium		5,725	5,220	2,840	1,515	1,370	1,295	1,185	1,075	1,275	1,665	1,420	:
Bulgaria		2,415	1,695	1,965	1,195	1,040	1,105	1,115	1,425	1,545	2,815	2,075	:
Czech Republic		135	140	110	180	130	150	95	105	110	125	:	:
Denmark		5,030	2,670	1,650	910	470	405	370	470	400	295	305	:
Germany		59,615	48,270	52,080	67,765	59,915	60,905	55,205	74,575	74,390	91,260	76,320	:
Estonia		10	10	0	5	10	20	35	15	15	10	20	:
Ireland		290	210	215	195	140	155	140	155	165	195	:	:
Greece		1,170	1,315	1,170	1,470	2,955	3,700	4,280	4,255	4,010	3,530	:	:
Spain		1,765	1,230	1,105	935	890	1,165	1,325	1,510	1,025	:	:	:
France		7,370	9,485	6,120	6,960	6,980	6,650	6,545	6,865	6,590	7,655	:	:
Croatia		20	15	20	35	120	185	85	65	75	125	:	:
Italy		8,345	6,105	7,500	7,690	7,405	8,130	9,250	10,040	11,065	11,465	12,505	:
Cyprus		260	205	225	240	200	185	180	165	230	:	:	:
Latvia		10	5	10	15	10	40	5	45	25	30	:	:
Lithuania		25	30	10	10	25	10	15	45	40	65	40	:
Luxembourg		425	440	270	135	110	130	125	175	140	:	:	:
Hungary		325	230	435	2,175	4,575	5,810	4,750	4,745	1,865	1,400	1,120	:
Malta		195	160	110	140	180	115	130	175	155	:	:	:
Netherlands		6,360	3,515	2,660	1,895	1,350	1,070	1,135	1,170	1,595	1,830	:	:
Austria		11,930	7,280	5,925	5,110	3,345	4,170	3,860	3,190	3,075	3,260	2,605	:
Poland		1,270	1,145	615	890	1,120	1,265	1,495	1,595	1,120	870	:	:
Portugal		65	75	60	55	180	75	190	175	95	60	:	:
Romania		85	65	40	90	100	85	50	80	115	140	:	:
Slovenia		45	35	15	270	205	30	55	35	40	120	:	:
Slovakia		15	160	5	5	10	15	15	5	5	20	:	:
Finland		5,715	1,830	1,010	855	360	385	340	350	360	475	:	:
Sweden		36,585	13,830	4,155	2,720	2,235	2,040	2,055	2,100	2,145	2,410	2,395	:
United Kingdom		3,475	3,395	3,705	3,295	3,150	3,550	3,255	3,110	2,905	3,160	:	:
Iceland		45	35	50	35	45	45	55	35	40	65	:	:
Liechtenstein		10	15	0	5	5	10	10	5	10	:	:	:
Norway		8,155	1,030	415	255	300	245	215	265	265	305	280	280
Switzerland		5,680	4,865	3,620	2,700	1,990	1,740	1,880	2,325	:	2,435	:	:

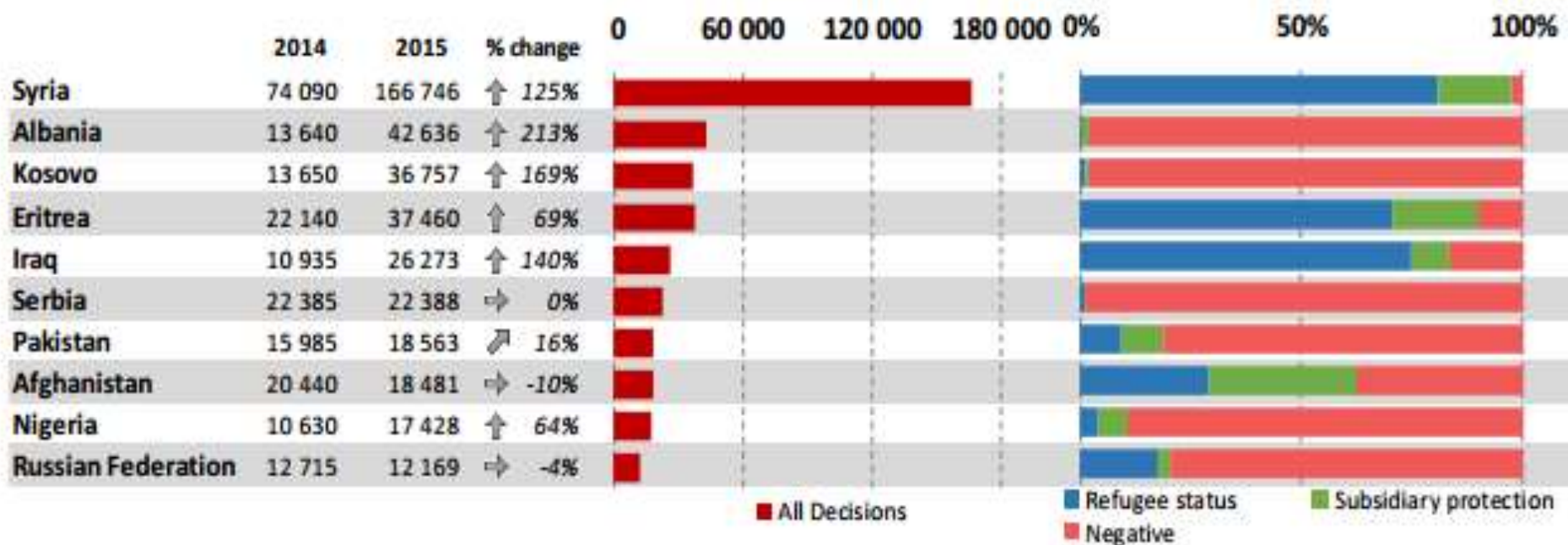
**HAVI
KÉRELMEK
—
LEG-
FRISSEBB
ELÉRHETŐ
ADAT**

Source: Eurostat Asylum and first time asylum applicants - monthly data (rounded)

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00189&plugin=1> (20161107)

Döntések száma, elismerési arányok, EU, 2014 - 2015

4. Number and type of decisions issued in first instance in EU+ countries

Forrás: EASO: Latest asylum trends – 2015 overview
<https://easo.europa.eu/wp-content/uploads/LatestAsylumTrends2015.pdf>

Németországi elismerési arányok, 2015 egész év

Tabelle I - 11:
Entscheidungsquoten nach Herkunftsländern im Jahr 2015

Haupt-herkunfts-länder	Entscheidungen über Asylanträge												
	Insge-samt	davon Rechtsstellung als Flüchtling (§ 3 Abs. 1 AsylG, Art. 16 a GG)				davon Gewährung von subsidiärem Schutz gem. § 4 Abs. 1 AsylG		davon Feststellung eines Abschiebungs- verbotes gem. § 60 Abs. 5 o. 7 AufenthG		davon Ablehnungen (unbegründet / offensichtlich unbegründet)		davon formelle Entscheidungen	
		%- Anteil		%- Anteil		%- Anteil		%- Anteil		%- Anteil		%- Anteil	
1 Syrien, Arab. Rep.	105.620	101.137	95,8%	1.167	1,1%	61	0,1%	221	0,2%	23	0,0%	4.178	4,0%
2 Albanien	35.721	7	0,0%	0	0,0%	33	0,1%	36	0,1%	31.150	87,2%	4.495	12,6%
3 Kosovo	29.801	13	0,0%	0	0,0%	22	0,1%	97	0,3%	26.139	87,7%	3.530	11,8%
4 Afghanistan	5.966	1.708	28,6%	48	0,8%	325	5,4%	809	13,6%	819	13,7%	2.305	38,6%
5 Irak	16.796	14.510	86,4%	157	0,9%	289	1,7%	81	0,5%	128	0,8%	1.788	10,6%

Magyar adatok

Menedékkérők száma Magyarországon, 2003–2014

A Magyarországra érkezett menedékkérők száma a belépés módja szerint

Fonás: Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal / MTVA Sajtó- és Fótárchívum / MTI | | www.mti.hu

Kérelmek és elismerés Magyarországon 2000-2015

1.9. Magyarországra érkezett menedékkérők és a nemzetközi védelemben részesülők száma (2000–)

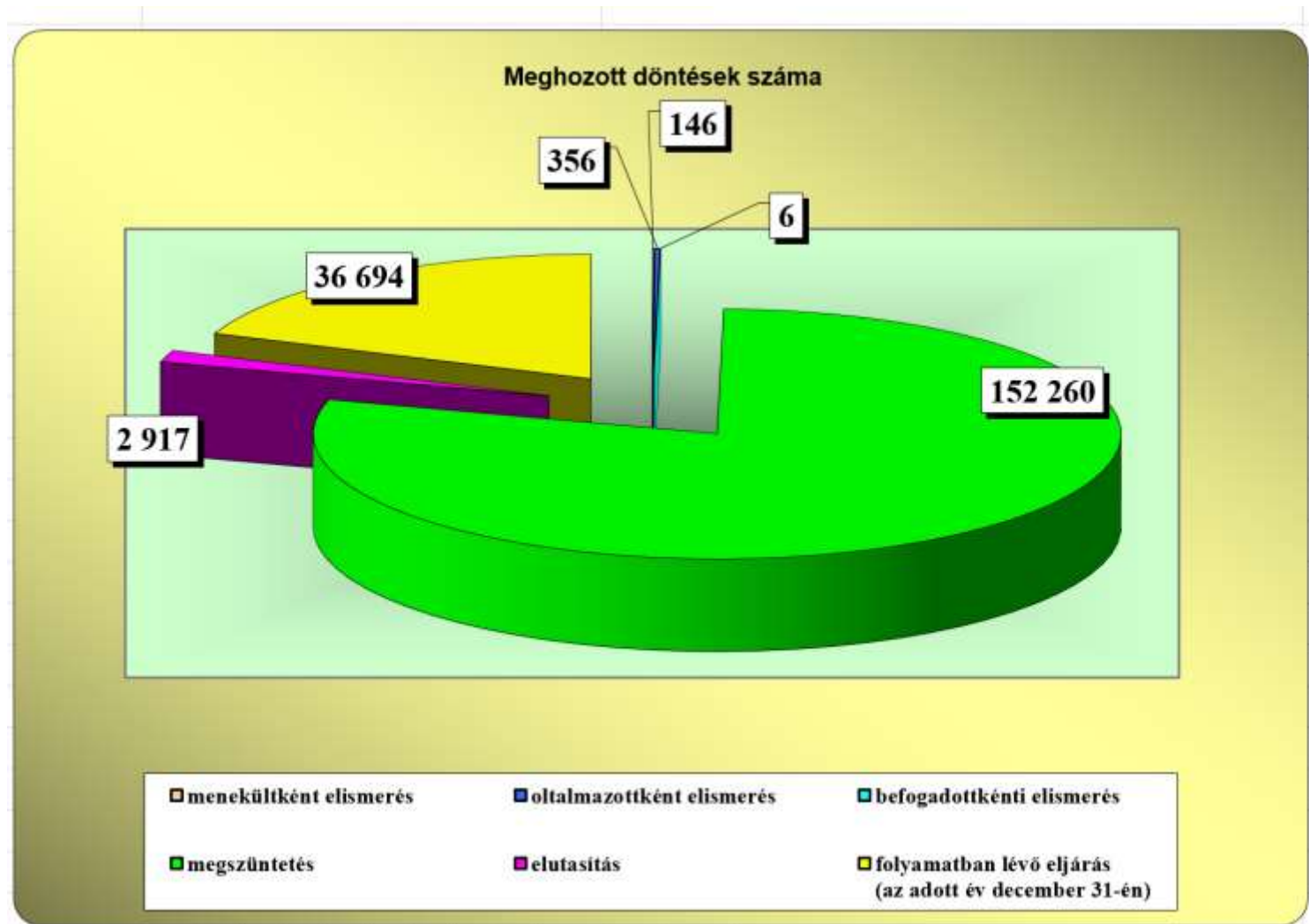
Év	Menedékkérő	Menekült státuszt kapott	Oltalmazott státuszt kapott	Befogadott státuszt kapott
2000	7 801	197	–	680
2001	9 554	174	–	290
2002	6 412	104	–	1 304
2003	2 401	178	–	772
2004	1 600	149	–	177
2005	1 609	97	–	95
2006	2 117	99	–	99
2007	3 419	169	–	83
2008	3 118	160	88	42
2009	4 672	177	64	156
2010	2 104	83	132	58
2011	1 693	52	139	14
2012	2 157	87	328	47
2013	18 900	198	217	4
2014	42 777	240	236	7
2015	177 135	146	356	6
2000–2015 összesen	287 469	2 310	1 560	3 834

Kérelmek Magyarországon, 2014-2015

	2014	2015	Változás	Változás %-ban
Regisztrált menedékkérők száma összesen	42 777	177 135	134 358	314,09%
európai	21 865	25 170	3 305	15,12%
Európán kívüli	20 912	151 965	131 053	626,69%
Európaiak száma az összes menedékkérő %-ában	51,11%	14,21%		
Európán kívüliek száma az összes menedékkérő %-ában	48,89%	85,79%		

2015-ben a kérelmezők 37 % volt szír, 26 %-a afgán, 14%-a koszovói.

A védelemben részesítettek száma elenyésző

Menedékkérők Magyarországon, 2016

Állampolgárság	2016. I-VIII. hónap	Összes kérelem %-ban
afgán	9 613	37,32%
szír	4 192	16,27%
pakisztáni	3 673	14,26%
iraki	2 873	11,15%
iráni	1 196	4,64%
marokkói	974	3,78%
algériai	585	2,27%
egyéb	2 653	10,30%
összesen	25 759	100,00%

Elismerés, elutasítás megszüntetés

A menekültügyi hatóság által meghozott döntések

	2015. I-VIII. hónap	2016. I-VIII. hónap	Változás	Változás %-ban
menekültként elismerés	88	112	24	27,27%
oltalmazottként elismerés	218	213	-5	-2,29%
befogadottkénti elismerés	4	6	2	50,00%
megszüntetés	64 696	43 858	-20 838	-32,21%
elutasítás	1 914	2 150	236	12,33%

KIK A MENEKÜLTEK? MEGHATÁROZÁSOK

Fogalmak, menekültdefiníciók

Genfi Egyezmény

Aki 1951. január 1. előtt történt események következtében

faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai meggyőződése miatti

üldözéstől való megalapozott félelme miatt

az állampolgársága szerinti **országon kívül** tartózkodik,

és **nem tudja, vagy** az üldözéstől való félelmében **nem kívánja** annak az országnak a **védelmét igénybe venni.**

Afrikai egyezmény, 1969:

Genf + „aki kénytelen elhagyni szokásos tartózkodási helyét, hogy származási vagy állampolgársági országán kívül keressen menedéket (refuge) a származási, vagy állampolgársági országa egy részében vagy egészében érvényesülő **külső agresszió, megszállás, idegen uralom vagy a közrendet súlyosan megzavaró események** miatt”

Cartagenai nyilatkozat, 1984 :

Genf+ „magába foglalja a menekültek között azokat, akik elmenekültek országukból, mert életüket, biztonságukat vagy szabadságukat az általánossá vált erőszak, idegen agresszió, belső viszály, az **emberi jogok tömeges megsértése** vagy a közrendet súlyosan megzavaró körülmények fenyegették”

Fogalmak, menekültdefiníciók

EU – átmeneti védelem

Átmeneti védelem (2001/55/EK irányelv)

”akiknek el kellett hagyniuk származási országukat, illetve régiójukat, illetve evakuálták őket...és akik az adott országban fennálló helyzet miatt nem képesek biztonságos és tartós feltételek mellett visszatérni, ... különösen olyan személyek, akik:

- i. **fegyveres konfliktus vagy feltartóztathatatlan erőszak** térségéből menekültek el;
- ii. ki vannak téve emberi jogaik rendszeres vagy általános megsértése komoly kockázatának, illetve ennek áldozatai.”

a tömeges beáramlás a lakóhelyükről elűzött olyan személyeknek nagy számban a Közösség területére történő érkezését jelenti, akik egy adott országból vagy földrajzi területről érkeztek, függetlenül attól, hogy spontán vagy támogatott módon, pl. evakuálási program keretében érkeztek-e

Fogalmak, menekültdefiníciók

EU – Kiegészítő védelem

2011/95/EU irányelv a menekült definíció értelmezéséről és a kiegészítő védelemről

2. cikk f) kiegészítő védelemre jogosult személy”: olyan **harmadik országbeli állampolgár** vagy **hontalan személy**, aki **nem minősül menekültnek**, de akivel kapcsolatban **megalapozott okokból azt kell feltételezni**, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén **a 15. cikk szerinti súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve**; ...és nem tudja vagy az ilyen veszély miatt nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni;

---

15. cikk

Súlyos sérelem

Az alábbiak minősülnek súlyos sérelemnek:

- a) **halálbüntetés** kiszabása vagy végrehajtása; vagy
- b) **kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés** alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban; vagy
- c) nemzetközi vagy belső **fegyveres konfliktushelyzetekben** felmerülő **megkülönböztetés nélküli erőszak** következtében **polgári személy** életének vagy sértetlenségének **súlyos és egyedi fenyegetettsége**.

„and is unable, or, owing to such risk, unwilling to avail himself or herself of the protection of that country; - a hivatalos magyar fordítás („az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja”) téves

ALAPELVEK, TARTÓS MEGOLDÁSOK KULCSFOGALMAK

Non-refoulement

A non-refoulement elve széles értelemben azt jelenti, hogy menekültet **nem szabad visszaküldeni** abba az országba, ahol feltehetően **üldözés, másfajta rossz bánásmód vagy kínzás** fenyegeti .

Guy Goodwin-Gill – Jane McAdam: A menekült a nemzetközi jogban,
3. kiadás, OUP, 2007, 201. old.

A NON-REFOULELEMENT ELV

Három lehetséges jelentése

(Elismert) menekült
- az országon belül

**Menedékkérő
+ menekült**

**A határon
vagy a
területen belül**

Bárki

Bárhol

Öt üldözési ok + kivétel van

Fenyegetettség oka
közömbös + nincs kivétel

Alapelvek I. non-refoulement

1.) *A non-refoulement* vagy visszaküldés és visszafordítás tilalmának elve

Genfi Egyezmény 33. Cikk

1. Egyetlen Szerződő Állam sem utasítja ki vagy küldi vissza ("refouler") **semmilyen módon** a menekültet olyan területek határára, **ahol élete vagy szabadsága** faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai nézetei miatt **lenne veszélyeztetve**.
2. A jelen rendelkezésből folyó kedvezmény azonban nem illeti meg azt a menekültet, akiről alaposan feltehető, hogy veszélyezteti annak az országnak biztonságát, amelynek területén van, vagy aki, mivel különösen súlyos bűncselekményért jogerősen elítélték, veszélyt jelent az illető ország lakosságára nézve.

Non-refoulement

1. Kit köt?

- a Résztes Államot
  - hatóságok
  - terület

2. Mi tiltott?

- visszaküldeni bármely módon
  - a) kiadatás, kiutasítás
  - b) visszairányítás a határon

3. Ki védett?

- a) menedékkérő és elismert menekült
- b) egyéni elbírálás megtagadás/visszavonás esetén
- c) tömeges beáramlási szituációk

4. A hely, ahova a kiadatás, kiutasítás tilos

Területek határai (nem államok)
Biztonságos harmadik ország??

5. Fenyegetés az életre és a szabadságra nézve Üldözés vagy több?

2.) A család egységének az elve

Ha a család egyik tagja menekült, akkor a menekült státuszt ki kell terjeszteni legalább a család legközvetlenebb körére (házastárs, kiskorú gyermek). A nemzeti jog ennél többet is adhat.

3.) A diszkrimináció tilalmának elve

Nem szabad a menekülők között indokolatlan különbséget tenni.

A menekültügy nem lehet haszonelvű. Vannak kizáró okok (pl. háborús bűntett, súlyos köztörvényes bcs.), de nem lehet annak alapján kizárni, hogy pl. beteg, vagy más etnikumhoz tartozik.

Tartós megoldások

1.) Önkéntes visszatérés

Önkéntes!!! Biztonságosan és emberi méltóságát megőrizve!

2.) Integrálódás

Nem asszimilálódás!

Ha nincs reális esély a visszatérésre = a menekült szervez részévé válik a befogadó társadalomnak, kiépíti kapcsolódási rendszerét, de megőrzi saját nemzeti identitását.

3.) Továbbtelepülés:

pl. 1956-ban 200 ezer ember ment Ausztriába. Ausztria ekkor szegény, 7 milliós ország, épphogy elhagyták az orosz katonák a magyarok továbbtelepülésére számítanak. →

Ez (1-3) a mai prioritási sorrend!

A Genfi Egyezmény elemzése

Az 1951. évi egyezmény és az 1967. évi jegyzőkönyv

(Előttörténet, részesek, ld. www.unhcr.org és www.refworld.org.)

Menekült csak az lehet, aki a saját országán kívül tartózkodik

Az igazi kérdés nem az, üldözték-e a menekülőt mielőtt eljött, hanem az, mi történne, ha visszaküldenék?

A jól megalapozott félelem

A jól megalapozott félelem – egy lehetséges jövőbeni esemény (az üldöztetés) bekövetkezési valószínűségének a megítélése

A valószínűség elképzelehető szintjei (bizonyítási fokok)

~~Nincs észszerű kétség
(Beyond reasonable doubt)~~

~~Valószínű (inkább
bekövetkezik, mint
nem)
(Balance of probabilities)~~

Ésszerű lehetőség
(Reasonable chance)

„Egyszerűen nincsen helye az Egyesült Nemzetek definíciójában annak, hogy megállapítsuk, hogy ha egy kérelmezőnek csak 10% esélye van arra, hogy lelőjék, megkínózzák, vagy máshogyan üldözzék, akkor nem jól megalapozott a félelme...Ahogy arra a Stevic ügyben rámutattunk, a jól megalapozott félelem standardjának mértéktartó értelmezése azt mutatja, hogy amennyiben az objektív helyzetet bizonyíték támasztja alá, akkor **nem kell azt kimutatni, hogy a helyzet valószínűleg üldöztetésre vezet, elég azt kimutatni, hogy az üldöztetés ésszerű lehetősége fennáll.**” NS v. CARDOZA-FONSECA, 480 U.S. 421 (1987), p. 7

A Genfi Egyezmény elemzése „Megalapozott a félelme”

A” jól megalapozott félelem” fogalma

Nem az hogy :” biztos hogy üldözni fogják...”

Nem az hogy: „valószínű, hogy üldözni fogják”

Hanem, az hogy: *„Ésszerű lehetőség áll fenn arra, hogy üldözni fogják”*

Mi az üldöz(tet)és? Definíció(k)

J. Hathaway: „Az üldöztetést az alapvető emberi jogok olyan folyamatos vagy rendszeres megsértéseként lehet meghatározni, amely az állami védelem megghiúsulását tanúsítja.”*

G. Goodwin-Gill: „Üldöztetést eredményez, ha a kérdéses intézkedések olyan mértékben sértik [a menekülők védett] érdekeit és az emberi lény integritását és bennerejlő méltóságát, amely mértéket elfogadhatatlannak tartanak az érvényes nemzetközi követelményekkel összevetve avagy a menedékjog illetve a menekült státusz elbírálásáért felelős államban érvényesülő magasabb követelményekhez viszonyítva.”**

*James Hathaway: *The Law of Refugee Status*
1991, 104-105 old

***The Refugee in International Law*, 2. kiad. 1996, 77. old

Ki az üldöző?

A menekültügy **történetisége** - Szovjetunió, náci Németország, új kommunista rendszerek Kelet Európában, autoriter rezsimek a többi földrészen – az állami (titkos)szolgálatok, szervek üldöznek

A **nem állami szereplők** előretörése

„új törzsiség”, nacionalizmus, vallásháborúk

polgárháborús helyzetek felkelő oldali szereplői (pl. Latin Amerikában!)

domináns csoport saját kisebbsége ellen fordul („meghatározott társadalmi csoport” tagjai ellen)

A Genfi Egyezmény elemzése

Az üldözés okai

Faj

Széles értelem: leszármazás, bőrszín, törzs

Nemzethez tartozás

Nem állampolgárság. Átfedések. Kisebbségi lét

Politikai nézet

Neki tulajdonítják

Vallás

Mi minősül ~nak?

Meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás

Homoszexualitás, kínai egy-gyermek politika, családon belüli erőszak áldozatai.

róla?

- Veszélyes vagy nem elvárható, hogy lemondjon

- Kell-e a csoport tagjai között kohézió (ismeretség, „mi”-tudat) legyen?

Az Egyezményben a menekülteknek biztosított jogok

Külföldiek maradnak

-Négyféle bánásmód

-mint saját állampolgár

-legkedvezőbb helyzetben levő külföldi

-külföldiek általában

-(harmadik országban, mint a menedék országának állampolgárai)

„menekültútlevél” – konvenciók útiokmány!

Magyar és sok nemzeti jog: kiterjeszti a nemzeti bánásmódot szinte mindenre

Kizárás az egyezmény alkalmazásából

Az Egyezmény rendelkezései nem alkalmazhatók az olyan személyre, akiről **alapos okkal feltételezhető**, hogy

- a) **Béke elleni, háborús-, vagy emberiség elleni**, az ilyen bűncselekményekről rendelkező nemzetközi okmányokban meghatározott bűncselekményt követett el;
- b) A menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekülteként történő **befogadását megelőzően súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el**;
- c) Az **Egyesült Nemzetek céljaiba és elveibe ütköző** cselekményekben bűnös.

A menekült státusz megszűnése

Megszűnik az Egyezmény alkalmazhatósága az A. rész rendelkezéseinek hatálya alá tartozó olyan személy esetén, aki:

(1) Önkéntesen ismét **igénybe vette állampolgársága szerinti ország védelmét**; vagy

(2) Elvesztett **állampolgárságát** önkéntesen **visszaszerezte**, vagy

(3) **Új állampolgárságot szerzett** és élvezi az új állampolgársága szerinti ország védelmét, vagy

(4) Önkéntesen **visszatelepült** abba az országba, amelyet elhagyott, vagy amelyen kívül tartózkodott az üldözéstől való félelmében; vagy

(5) Már nem utasíthatja el állampolgársága szerinti országa védelmének igénybevételét, mivel **megszűntek azok a körülmények, amelyek alapján őt menekültként elismerték**;

AZ EU ACQUIS ÉS MAGYARORSZÁG

Áttekintés az *acquis*ról és az átdolgozásokról (recastokról)

Másodlagos, korábbi jogforrás	Van-e átdolgozás	Az új jogszabály
Európai Menekültügyi Alap 2007/573/EK határozat	Van	AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 516/2014/EU RENDELETE (2014. április 16.) a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap létrehozásáról, a 2008/381/EK tanácsi határozat módosításáról, valamint az 573/2007/EK és az 575/2007/EK európai parlamenti és tanácsi határozatok és a 2007/435/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről
Befogadási feltételek irányelv 2003/9/EK irányelve	Van	Az Európai Parlament és a Tanács 2013/33/EU irányelve (2013. június 26.) a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról
Eljárási irányelv 2005/85/EK irányelve	Van	Az Európai Parlament és a Tanács 2013/32/EU irányelve (2013. június 26.) a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról
Eurodac 2725/2000/EK rendelet	Van	Az Európai Parlament és a Tanács 603/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a [„Dublin III] rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítását szolgáló Eurodac létrehozásáról, továbbá a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol által az Eurodac-adatokkal való, bűnüldözési célú összehasonlítások kérelmezéséről, valamint a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló 1077/2011/EU rendelet módosításáról .

Áttekintés az *acquis*ról és az átdolgozásokról (recastokról)

Másodlagos, korábbi jogforrás	Van-e átdolgozás	Az új jogszabály
Dublin II. rendelet A Tanács 343/2003 EK számú rendelete	Van	AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 604/2013/EU RENDELETE (2013. június 26.) egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról (átdolgozás) = „Dublin III”
Kvalifikációs irányelv (definíciós irányelv) 2004/83/EK irányelv	Van	AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2011/95/EU IRÁNYELVE (2011. december 13.) a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról (átdolgozás)
Átmeneti védelem irányelv 2001/55/EK irányelve	(Még) nincs	

Magyarország

A menekültekre vonatkozó magyar politika **öt stádiumra** osztható.

Az **első időszak** (1989-1991) a Romániából érkező, nagyrészt magyar menekülőket érintette. Ebben a szakaszban a menekültek befogadása a fő cél, függetlenül attól, hogy kapnak-e formális menekült státuszt (amire csak 1989 októbere után volt lehetőség) vagy sem.

A **második időszak** (1991-1995) a szerb-horvát, illetve a boszniai háborúé. Ekkor a Magyarország területét elérő menekülőket egy - gyakran sok évig elhúzódó - ideiglenes státuszba gyömöszölik: menedékesek lesznek, a maradás jogával, de a munkavállalás, integrálódás lehetősége nélkül. A hatóságok visszatérésüket vagy továbbvándorlásukat feltételezik.

Magyarország

A **harmadik időszak** (1996-2004) a kilencvenes évek közepén kezdődik, amikor az Európai Unióhoz csatlakozás reális lehetőséggé válik. Elfogadják az 1989. évi minisztertanácsi rendeletet felváltó első törvényt a menedékjogról (1997. évi CXXIX. tv.). Ez eltörli a kínos földrajzi megszorítást, és ezzel a hazai hatóságok feladatává teszi a nem-európai menekülők ügyében eljárást. Az ország a világfolyamatok részévé vált s egyszeriben igyekezett úgy reagálni, mint tanácsadói, a német és osztrák hatóságok: kizorítóan, védekezve a menekülők érkezése ellen.

A **negyedik korszak** (2004 - 2014), a csatlakozással kezdődött A közösségi vívmányok legfontosabb elemeit 2008. január 1-jén hatályba lépett szabályozás (tv. és korm. rend.) átültette. A dublini rendelet alkalmazása nem jelent súlyos terhet. Az idegenrendészeti, majd a 2013 nyarán bevezetett menedékjogi őrizet emberi jogilag aggályos és nem tántorítja el az érkezőket. Az EU 2013-as menedékjogi csomagjának átültetése részben megtörtént.

Magyarország

Az **ötödik korszak** (2015-)

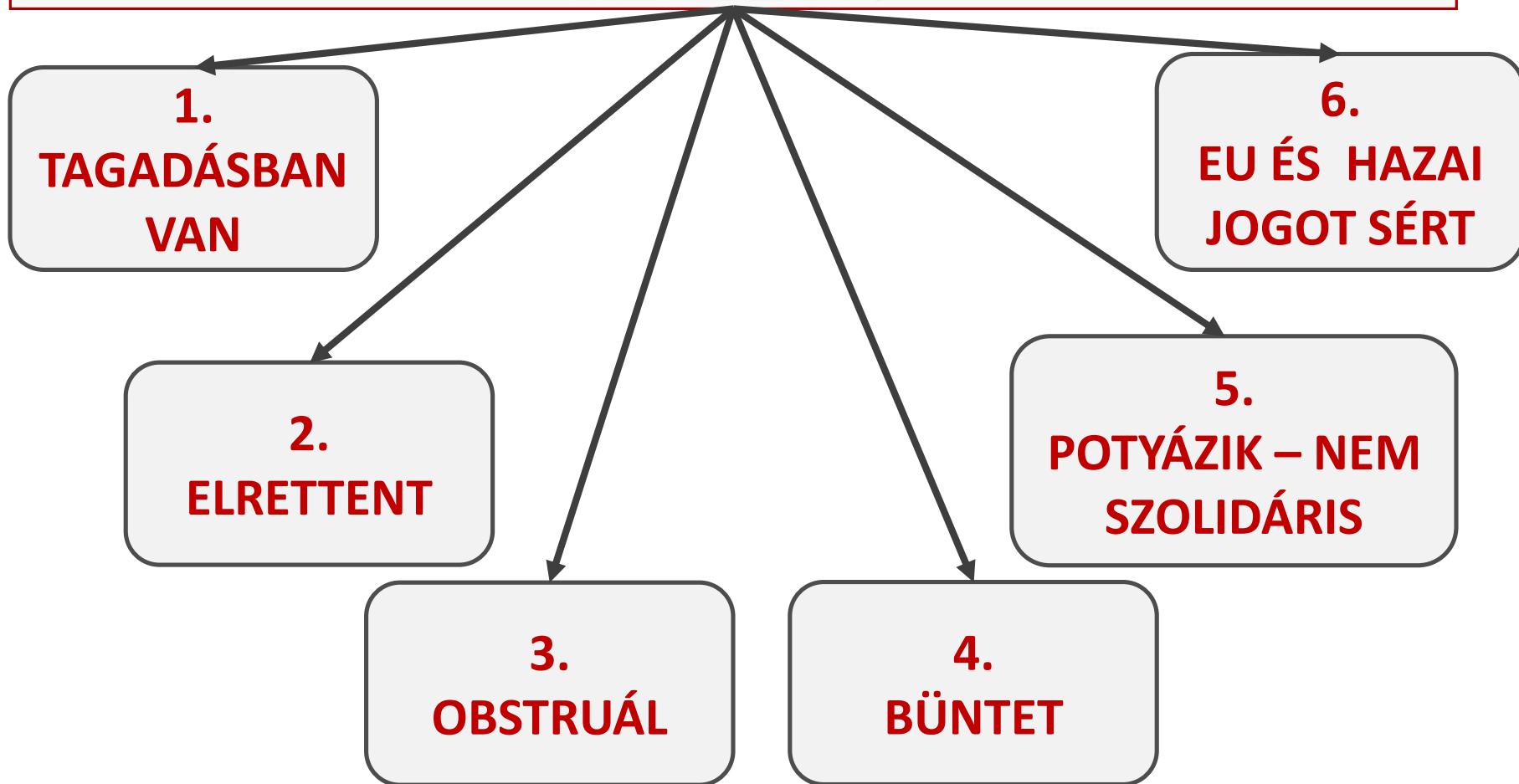
2015 során többször módosítják a Met-et, mindannyiszor **szigorítva a szabályokat**. Rövidítik az eljárási határidőket, a területenkívüliség (tarthatatlan) fikcióján alapuló **határ-eljárást** vezetnek be és a határon konténerekből álló tranzit-zónát hoznak létre, a „**tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet**”-et hirdetnek ki.

A magyar-szerb és a magyar-horvát határon **pengésdrót-kerítést** állítanak fel, **átlépését bűncselekménnyé** teszik, így akadályozva meg a menedék-kérés lehetőségét. **Szerbia biztonságos harmadik országgá** nyilvánításával a beérkezett kérelmeket elfogadhatatlannak minősítik, a kérelmezőt rövid úton visszakísérik Szerbiába. A határtól **8 kilométeren** belül elfogottakat **erőszakkal „átkísérik”** a kerítés túloldalára.

Mindezekkel a lépésekkel Magyarország **a menedéknyújtás feladatát más EU tagállamokra hárítja át**, az EU szolidaritást kifejező lépéseiben (**áthelyezés és áttelepítés**) **nem vesz részt**, sőt, az előbbinek a jogszerűségét az EU bíróságán támadta meg.

A kormány politikáját a 2016. évi **népszavazáson** a jogosultak **40,6 százaléka támogatta** csupán, **59,4** százaléka ellene szavazott, érvénytelen szavazatot adott le, vagy távolmaradt. A népszavazás az alacsony részvételi arány miatt amúgyis **érvénytelen** volt.

MIT CSINÁL 2015-BEN A MAGYAR ÁLLAM A MENEKÜLTEKNEK NYÚJTOTT VÉDELEM HELYETT?

Végszó

Mikes Kelemen a - mai szóval - politikai menekültként az Ottomán Birodalomban élő Rákóczi fejedelem kamarása írta a következő sorokat majd' háromszáz éve:

"30. levél

Békés, 16. auguszt 1719.

Látja ked, hogy Ázsiából írok kednek, ha Ámerikában volnék, Missisipiából is írnék kednek. Minket már úgy tekintsen ked, mint ázsiai magyarokat.

Elég az, édes néném, hogy már öt naptól fogvást itt sátorok alatt vagyunk.

...De azon nem törődöm, hanem azon törődöm, hogy nem Háromszéken vagyok. De ott jobb volna-é az Jsten, mint itt? Nem, mindenütt egyaránsú az ő jósága, itt akarja az Jsten, hogy légy, azért itt sétálj ezen a szép réten. Az igaz, édes néném, hogy szép helyt vagyunk, a sátoraink a tengerparton rendiben. Ezt a gyönyörű kanálist végig látjuk, a Fekete-tenger zugását jól halljuk. Azok a nagy rettentő sajkák előttünk mennek el a Fekete-tengerre."

Köszönöm a figyelmüket!

Nagy Boldizsár
www.nagyboldizsar.hu
nagyboldi@ajk.elte.hu